

HANDELINGEN

28:11-31

Paulus verkondigt in Rome het Koninkrijk van God en onderwijst over Jezus Christus.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/handelingen/28-11-31

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Terugblik op Malta: ankers en Maltakoorts	3 min	4
2	Vertrek van Malta en Lukas' geschriften	3 min	5
3	Van Malta via Sicilië naar Rome	4 min	6
4	De broeders gaan Paulus tegemoet	2 min	8
5	De opname als ontmoeting met de komende Heer	4 min	10
6	Paulus onder huisarrest in Rome	2 min	12
7	Romeinse vrij spraak en Joodse tegenstand	3 min	13
8	De hoop van Israël: Jezus' opstanding	4 min	15
9	De Joodse leiders willen Paulus horen	4 min	17
10	Het Koninkrijk van God op aarde	3 min	20
11	Israël als Gods oorspronkelijke Koninkrijk	3 min	22
12	Het Koninkrijk gegeven aan een nieuw volk	2 min	24
13	Christus regeert en overwint Zijn vijanden	2 min	26
14	De groei van het Koninkrijk en het ware Israël	3 min	27

15	Geloof, ongelooft en Jesaja's waarschuwing	3 min	29
16	Paulus' huisarrest en de gevangenisbrieven	3 min	32
17	Waar de gevangenisbrieven zijn geschreven	4 min	33
18	Het slot van Handelingen gedateerd	3 min	36
19	Waarom Lukas Paulus' proces niet vermeldt	2 min	37
20	Paulus' vrijlating, reizen en marteldood	5 min	38
	Om verder te lezen		40

1

Terugblik op Malta: ankers en Maltakoorts

We zijn bijna aan het einde van het boek Handelingen. We zijn al bij hoofdstuk 28 gekomen, het laatste hoofdstuk, maar we hebben het nog niet afgemaakt. We zijn tot en met vers 10 gekomen. Daarmee hebben we de periode behandeld waarin Paulus en degenen die bij hem waren en schipbreuk hadden geleden, door de barbaren op Malta werden opgevangen. De barbaren behandelden hen heel vriendelijk. Natuurlijk hadden zij er zelf ook voordeel van dat Paulus daar was, want de Bijbel zegt dat hij vrijwel alle zieken op het eiland genas.

Ik wil op een paar dingen wijzen. Er staat dat ze de vier ankers kapten en in zee achterlieten toen ze bij de plaats waren waar de twee zeeën samenkomen. Een voorganger van Calvary Chapel nam een groep uit de gemeente mee op een rondreis door die streek. Ze waren op Malta, en daar is een klein museum. In een hoek liggen deze vier ankers. Blijkbaar zijn ze in de jaren zestig gevonden door een duiker die niet wist wat hij ervan moest denken. Het waren gewoon vier oude ankers. Hij nam ze mee naar binnen, en ze werden in het museum gelegd. Hij wist niets van het Bijbelverhaal, dus hij dacht niet: „Dit zijn de ankers die in de Bijbel worden genoemd.”

Deze voorganger van Calvary Chapel heeft zelfs met de duiker zelf gesproken en kwam erachter dat de man volkomen onbedoeld iets had ontdekt wat opnieuw een bevestiging van het Bijbelverhaal lijkt te zijn. Deze vier ankers zijn gevonden in precies die streek waar ze ze kapten en in zee achterlieten. Dat is best een aardig verhaaltje.

Een ander punt betreft Publius, de eerste man van het eiland. We weten nog dat zijn vader ziek was van dysenterie. Hij was de eerste persoon op het eiland die door Paulus werd genezen, voordat anderen kwamen om genezen te worden. Er bestaat een aandoening die bekendstaat als Maltakoorts, en dat is een vorm van dysenterie. Ze is doorgaans niet dodelijk, maar het is een heel onaangename vorm van dysenterie die vele maanden aanhoudt. Ze wordt veroorzaakt door een of andere microbe in geitenmelk.

Pas in de Eerste Wereldoorlog, toen Groot-Brittannië troepen op Malta legerde en de soldaten ziek begonnen te worden, werd onderzocht waar dit vandaan kwam. Men ontdekte dat er op Malta een bepaalde aandoening via geitenmelk wordt verspreid, en die noemen ze Maltakoorts. De kans is groot dat deze man dat had, al is het moeilijk te zeggen of dezelfde ziekten er tweeduizend jaar geleden ook waren. Maar Malta ligt vrij geïsoleerd. De geiten in elk geval wel. Mensen reizen waarschijnlijk van Malta naar andere landen en lopen daar nieuwe dingen op, maar de geiten waarschijnlijk niet. Het is dus heel goed mogelijk dat wat deze man tweeduizend jaar geleden op Malta had, dezelfde ziekte was die tegenwoordig bekendstaat als Maltakoorts.

2

Vertrek van Malta en Lukas' geschriften

Ze bleven daar drie maanden, en toen werd het weer vermoedelijk beter. Het was nog steeds behoorlijk vroeg om weer te gaan varen, maar ze moeten haast hebben gehad. Over het algemeen gingen zeelieden namelijk pas op 10 maart weer met een schip de zee op. Het is niet waarschijnlijk dat ze na drie maanden op Malta al zo ver in het jaar waren. Het was ergens in oktober toen ze in de storm terechtkwamen, en dus moet het eind oktober zijn geweest toen ze schipbreuk leden op Malta. Drie maanden daarna zou je nog lang niet in maart zijn.

Het feit dat ze drie maanden later uitzeilden, kan erop wijzen dat ze bijzondere haast hadden, of dat het voor de tijd van het jaar ongewoon zachte weer was aangebroken en ze tijdens de volgende etappe van hun reis niet erg ver hoefden te varen. Ze moesten naar Sicilië varen, een eiland ten zuiden van het Italiaanse schiereiland. Vandaar voeren ze naar Rhegium, dat ligt op wat we de teen van het Italiaanse vasteland zouden kunnen noemen. Dit waren betrekkelijk korte tochten, dus blijkbaar maakten ze zich niet al te veel zorgen over het weer of de tijd van het jaar. Ze wilden gewoon komen waar ze naartoe gingen.

Nogmaals, ik heb gezegd dat ze alles in zee verloren. Ze brachten dus drie maanden door zonder hun bezittingen, hun geld of ook maar iets van wat ze in bezit hadden toen ze uit Caesarea vertrokken. Ze moeten volledig zijn onderhouden door de plaatselijke

bevolking op Malta. Daaronder vielen ook de kosten van hun overtocht naar de plaats waar ze uiteindelijk naartoe moesten, want ze hadden geen geld.

Ik vind het ook interessant dat Lukas, die in die tijd schipbreuk leed, geen documenten bij zich kan hebben gehad. Sommige mensen denken dat Lukas het boek Lukas schreef toen hij in Caesarea was, gedurende de twee jaar dat Paulus gevangenzat, en dat hij misschien zelfs al enkele ruwe versies van Handelingen opstelde. Maar als hij in die tijd documenten voor Lukas of enig deel van Handelingen had geschreven, zouden die in zee verloren zijn gegaan. Als ze niet verloren waren gegaan, zouden ze in zee zijn bedorven. Ik moet er dus van uitgaan dat Lukas die boeken pas schreef nadat hij in Rome was aangekomen, en niet daarvoor. Veel geleerden praten alsof Lukas het boek Lukas schreef toen hij in Caesarea was, maar hij moet het op basis van onderzoek hebben geschreven. Hij deed ongetwijfeld onderzoek toen hij in Caesarea was, want veel van de informatie in Handelingen en over Jezus moet afkomstig zijn geweest van enkele van de getuigen in Caesarea en Jeruzalem met wie Lukas contact had. Maar het daadwerkelijke schrijven moet na de schipbreuk hebben plaatsgevonden, want alles wat hij vóór de schipbreuk geschreven zou hebben, zou in zee verloren zijn gegaan.

3

Van Malta via Sicilië naar Rome

En na drie maanden voeren wij weg in een schip uit Alexandrië, dat op het eiland overwinterd had en als teken Castor en Pollux had.

HANDELINGEN 28:11

Het schip dat ze verloren hadden, was ook een Alexandrijns schip. Maar er waren veel Alexandrijnse schepen die tarwe van Alexandrië in Egypte naar Rome brachten, dus daar was geen gebrek aan. Dit Alexandrijnse schip had waarschijnlijk ook op Malta overwinterd en wilde zijn lading graag helemaal naar de bestemming brengen. Misschien vertrokken ze daarom vroeg. Het kan zijn dat het schip op dat moment vertrok en dat dit hun enige mogelijkheid was.

Ze vonden dus een Alexandrijns schip met de tweelingbroers als boegbeeld. Het had net als zij op het eiland overwinterd. Het boegbeeld was de figuur voor op het schip. Je hebt in films wel van die oude schepen gezien waarop bijvoorbeeld een zeemeermin of een eenhoorn op de boeg van het schip was uitgesneden. Dit schip had de afbeelding van de 2 broers.

Wie zijn die 2 broers? We hoeven dat niet te weten om het boek Handelingen te begrijpen, maar de 2 broers zijn de 2 personen die worden afgebeeld in het sterrenbeeld Tweelingen. Tweelingen verwijst naar deze 2 broers. In de mythologie van de Grieken waren dit 2 zonen van Zeus. Hun namen waren Castor en Pollux. Castor, zoals in castorolie, spel je C-A-S-T-O-R, en Pollux spel je P-O-L-L-U-X. Dit waren de tweelingzonen van Zeus en ze werden beschouwd als de beschermgoden van de zeevaart. Als zeelieden tijdens een storm op zee waren en een glimp van het sterrenbeeld Tweelingen konden opvangen, werd dat als een goed voorteken beschouwd. De beschermgoden van de zeevaart openbaarden zich dan namelijk aan hen. Het lijkt een beetje op de beschermheiligen die katholieken voor verschillende groepen mensen hebben. De Grieken hadden beschermgoden. In feite lijkt het daar heel sterk op.

Vers 12:

En toen wij in Syracuse aangekomen waren, bleven wij er drie dagen.

HANDELINGEN 28:12

Syracuse was de voornaamste stad van Sicilië. Ze verlieten dus het eiland Malta en bereikten Sicilië. Daar bleven ze 3 dagen. Er wordt niets gezegd over wat ze die 3 dagen deden. Misschien reisden ze verder met hetzelfde schip en moest het daar zijn goederen uitladen en nieuwe goederen laden. Dat is moeilijk te zeggen.

Daarvandaan voeren wij eromheen en kwamen in Regium aan, en doordat er na één dag een zuidenwind opstak, kwamen wij de tweede dag in Puteoli,

HANDELINGEN 28:13

Dat ligt verder naar het noorden aan de westkust van Italië.

waar wij broeders aantreffen en ons verzocht werd zeven dagen bij hen te blijven. En zo gingen wij naar Rome.

HANDELINGEN 28:14

Paulus is een gevangene, maar de broeders nodigen hem uit om 7 dagen bij hen te blijven, en hij kan dat ook doen. Het is opmerkelijk dat de centurio bereid zou zijn zich 7 dagen te laten ophouden. Misschien moeten we ervan uitgaan dat de centurio andere redenen had om daar 7 dagen te blijven en dat de broeders Paulus uitnodigden om hen in die tijd te bezoeken. Ik denk niet dat Paulus als gevangene degene was die de reisroute bepaalde. Misschien moest de centurio nieuwe voorraden inslaan of iets dergelijks en zou hij daar 7 dagen blijven. In die tijd nodigden de broeders Paulus uit om bij hen te verblijven, en blijkbaar kreeg hij daarvoor toestemming. Denk eraan dat juist deze centurio erg mild en inschikkelijk tegenover Paulus was, zoals dit ook laat zien.

Er staat:

En zo gingen we op weg naar Rome.

Vers 14 vertelt niet dat ze in Rome aankwamen. Ze zijn op deze manier alleen onderweg naar Rome. In vers 16 bereiken ze Rome.

4

De broeders gaan Paulus tegemoet

Vers 15:

En daarvandaan kwamen de broeders, die van onze zaken gehoord hadden, ons tegemoet, tot Appiusmarkt en de Drie Tabernen. Toen Paulus hen zag, dankte hij God en vatte hij moed.

HANDELINGEN 28:15

Het Forum van Appius ligt 43 mijl van Rome en de plaats die de Drie Herbergen wordt genoemd, ligt 33 mijl van Rome. Blijkbaar waren er 2 groepen christenen uit Rome die te horen hadden gekregen dat Paulus als gevangene te voet naar hun stad kwam. Afvaardigingen van de gemeente kwamen hem tegemoet. Sommigen kwamen hem 33 mijl buiten Rome tegemoet. Anderen gingen verder, 43 mijl, om hem tegemoet te gaan.

Op de plaats waar staat dat ze hem tegemoetkwamen, gebruikt Lukas een werkwoord dat nog maar op 2 andere plaatsen in de Bijbel voorkomt. Ik wil je laten zien waar die staan, omdat dit enigszins duidelijk maakt wat dit specifieke woord betekent. Deze mensen kwamen naar buiten om hem tegemoet te gaan.

De eerste plaats in de Bijbel waar je dit woord aantreft, is Mattheüs 25:1. Daar staat:

Dan zal het Koninkrijk der hemelen gelijk zijn aan tien meisjes, die hun lampen namen en op weg gingen, de bruidegom tegemoet.

MATTHEÛS 25:1

Het woord ‘tegemoetgaan’ is hetzelfde woord dat Lukas gebruikt wanneer hij vertelt dat deze broeders Paulus tegemoetkwamen. Wat hebben deze 2 gebruiken van het woord gemeen? De bruidegom komt naar de bruiloft. De bruidsmeisjes zijn daar op de plaats van de bruiloft. Ze wachten tot ze naar buiten kunnen gaan om hem tegemoet te gaan en hem gedurende de rest van de weg te begeleiden. Ze vormen als het ware een welkomstcomité. Ze verwelkomen de bruidegom en begeleiden hem op het laatste deel van zijn reis naar het huis van de bruid. Zo komen ook degenen die Paulus ontmoeten vanuit Rome naar buiten om hem als een welkomstcomité tegemoet te gaan, en vervolgens begeleiden ze hem op de terugweg. Het tegemoetgaan heeft hier dus te maken met het naar buiten komen als een groep die iemand verwelkomt, zodat degene die ze tegemoetgaan zijn reis niet alleen afmaakt, maar begeleid wordt.

5

De opname als ontmoeting met de komende Heer

De derde en laatste plaats waar je dit woord in de Schrift aantreft, ken je misschien al. Dat is 1 Thessalonicenzen 4. In 1 Thessalonicenzen 4, de verzen 16 en 17, staat:

Want de Heere Zelf zal met een geroep, met de stem van een aartsengel en met een bazuin van God neerdalen uit de hemel. En de doden die in Christus zijn, zullen eerst opstaan. Daarna zullen wij, de levenden die overgebleven zijn, samen met hen opgenomen worden in de wolken, naar een ontmoeting met de Heere in de lucht. En zo zullen wij altijd bij de Heere zijn.

1 THESSALONICENZEN 4:16-17

Hier staat hetzelfde onderliggende Griekse woord, dat maar drie keer in de Bijbel voorkomt; in de Nederlandse citaten wordt het niet telkens met hetzelfde woord weergegeven. Twee keer gaat het heel duidelijk over een welkomstcomité dat iemand die op reis is tegemoetgaat en de reis samen met die persoon afmaakt. Dat wil zeggen: het welkomstcomité ontmoet die persoon, keert om en gaat samen met de persoon die ze ontmoeten terug naar de plaats vanwaar ze vertrokken zijn.

De Bijbel zegt dat wanneer Jezus komt, nadat de gestorven heiligen zijn opgestaan, de levende heiligen zullen opstijgen om de Heere in de lucht te ontmoeten. Misschien wel de populairste opvatting over de opname in de moderne Amerikaanse kerk is dat we de Heere in de lucht zullen ontmoeten en dat Hij Zich dan zal omkeren, terug zal gaan naar de hemel en ons mee omhoog zal nemen naar de hemel. We zullen het bruiloftsmaal van het Lam hebben. Dit is de meest gangbare opvatting die je in populair evangelisch onderwijs hoort: dat we de Heere in de lucht ontmoeten en dat Hij ons vervolgens mee terugneemt naar de hemel. Maar dat is niet wat het woord gewoonlijk betekent. Gewoonlijk betekent het dat je Hem tegemoetgaat en Hem gedurende de rest van Zijn reis vergezelt.

Ik heb sommigen die de populairdere opvatting aanhangen de spot horen drijven met deze opvatting. Ik heb een boek van Tim LaHaye, die een groot voorstander is van de opname vóór de grote verdrukking. Hij gelooft dat de gemeente bij de opname zal worden opgenomen en zeven jaar met Jezus naar de hemel zal gaan, en vervolgens aan het einde van de grote verdrukking zal terugkomen. Hij spreekt over de alternatieve opvatting, waarbij iemand omhooggaat om de Heere te ontmoeten en daarna weer naar beneden komt. Hij noemt het de liftopvatting. Je neemt de lift omhoog en je neemt de lift naar beneden. Sommige mensen noemen het de jojo-opvatting. Dit is hun manier om te proberen dit idee belachelijk te maken.

Ze beseffen echter niet dat hun idee net zozeer een lift of een jojo is als het idee waarmee ze de spot drijven. Zij zeggen dat Jezus naar beneden komt en weer omhooggaat. Iemand gaat omhoog en komt naar beneden, of iemand komt naar beneden en gaat omhoog. Iemand keert van richting om. Het is niet zo dat Jezus helemaal naar de aarde komt en wij Hem passeren terwijl we naar de hemel opstijgen. Er vindt hier een ontmoeting plaats en iemand keert om en gaat terug naar de plaats waar hij vandaan kwam. Omdat wij degenen zijn die opstijgen om de Heere in de lucht te ontmoeten, is het vrijwel zeker dat wij degenen zijn die met Hem naar de aarde terugkeren.

Het is gewoon een interessant feit dat dit specifieke woord maar drie keer voorkomt. Bij de andere twee gelegenheden is het heel duidelijk dat de personen die de ander tegemoetgaan een welkomstgroep vormen, die vervolgens de rest van de weg meegaat. Dat is wat er in Handelingen 28:15 staat:

Toen de broeders in Rome over ons hoorden, kwamen ze ons tegemoet.

Zeker om hen op de terugweg naar Rome te vergezellen.

Vers 16 zegt:

6

Paulus onder huisarrest in Rome

En toen wij in Rome aangekomen waren, droeg de hoofdman de gevangenen over aan de overste van het leger, maar aan Paulus werd toegestaan op zichzelf te wonen met de soldaat die hem bewaakte.

HANDELINGEN 28:16

Het is niet bekend of deze bevelhebber van de wacht, die in Rome gestationeerd zal zijn geweest en Paulus niet kende, van nature even welwillend tegenover Paulus stond als de centurio. Het kan ook zijn dat de centurio enkele aanbevelingen deed toen hij Paulus aan hem overdroeg en zei: 'Dit is geen gevaarlijke gevangene. Deze man is waarschijnlijk niet eens ergens schuldig aan. Hij heeft zich op de keizer beroepen, dus de procedure vereist dat hij naar de keizer gaat, maar je hoeft je over hem geen zorgen te maken.' Het zou mij niet verbazen als de centurio Paulus een goede aanbeveling had meegegeven toen hij hem aan de plaatselijke Romeinse autoriteiten overdroeg.

Hoe dan ook zien we dat de plaatselijke Romeinse autoriteiten Paulus ook met toegeeflijkheid behandelden, zoals de centurio vóór hen had gedaan. Paulus kon dus zelfstandig in een particuliere woning verblijven, hoewel daar natuurlijk wel een bewaker aanwezig moest zijn. Hij kon niet zomaar een vrij man zijn.

En het gebeurde na drie dagen, dat Paulus hen die de voornaamsten van de Joden waren, bijeenriep. En toen zij bijeengekomen waren, zei hij tegen hen: Mannenbroeders, ik, die niets gedaan heb tegen het volk of de gewoonten van de vaders, ik ben uit Jeruzalem als gevangene overgeleverd in de handen van de Romeinen.

HANDELINGEN 28:17

Hij probeert hen vertrouwd te maken met zijn zaak. Blijkbaar weten ze niet wie hij is. Ze weten wat het christendom is. Daar hebben ze van gehoord. We zullen zien dat ze dat zeggen, en ze hebben er geen goede dingen over gehoord. Maar blijkbaar weten ze niets over Paulus, dus hij brengt hen op de hoogte.

Het is duidelijk dat hij zegt:

„De Joden in Jeruzalem hebben me als gevangene aan de Romeinen overgeleverd.” Dat zou er onmiddellijk toe leiden dat de Joden in Rome zeiden: „Dan moet je wel iets hebben gedaan wat tegen onze wetten ingaat.” Hij zegt:

„Nee, ondanks het feit dat ik niets tegen onze wetten heb gedaan, ondanks het feit dat ik niets tegen ons volk of de gebruiken van onze voorouders heb gedaan, ben ik toch door de mensen in Jeruzalem als gevangene overgeleverd aan de Romeinen.” Daarmee bedoelt hij de Romeinen.

7

Romeinse vrij spraak en Joodse tegenstand

Die wilden mij, nadat zij mij ondervraagd hadden, loslaten, omdat er in mij geen reden te vinden was voor de dood straf. Toen echter de Joden dat tegenspraken, was ik gedwongen mij op de keizer te beroepen, maar niet omdat ik iets zou hebben om mijn volk te beschuldigen.

HANDELINGEN 28:18-19

‘Ik heb mij op de keizer beroepen, niet omdat ik een of andere aanklacht tegen de Joden wilde indienen. Ik deed dat alleen maar om mijn eigen hachje te redden. Ik doe dit niet om onze broeders hier ergens van te beschuldigen.’ Hij probeert duidelijk te maken: ‘Ik ben geen vijand van de Joden. Ik probeer niet het rechtssysteem te gebruiken of de Romeinen tegen onze Joodse volksgenoten op te zetten. Dit alles is van mijn kant alleen maar verdediging. Ik probeer slechts de aanvallen af te weren van de Joden die mij proberen te doden.’

Het is interessant dat hij in vers 18 zegt dat de Romeinen hem wilden vrijlaten. Maar in vers 19 staat:

Maar toen de Joden zich ertegen verzetten, was ik gedwongen me op de keizer te beroepen.

De Romeinen wilden hem vrijlaten, maar de Joden lieten hun dat niet doen.

Ditzelfde gegeven vinden we ook in de prediking van Petrus wanneer hij over Jezus spreekt. In Handelingen 3:13 predikt Petrus in Jeruzalem en zegt hij:

De God van Abraham, Izak en Jakob, de God van onze vaders, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, Die u hebt overgeleverd. U hebt Hem verloochend vóór Pilatus, toen die oordeelde dat men Hem zou loslaten.

HANDELINGEN 3:13

Zoals Pilatus vastbesloten was Jezus vrij te laten, maar door de Joden onder druk werd gezet en werd overgehaald om iets anders te doen, zo zegt Paulus:

De Romeinen wilden me vrijlaten.

Ze wilden Jezus vrijlaten. Ze wilden Paulus vrijlaten. Maar in beide gevallen kregen de Joden hun zin, tegen de gerechtigheid in die door de Romeinse rechtbanken werd erkend. Pilatus, die Jezus wilde vrijlaten, verklaarde drie keer:

Pilatus zei tegen Hem: Wat is waarheid? En nadat hij dat gezegd had, ging hij opnieuw naar buiten naar de Joden, en zei tegen hen: Ik vind geen schuld in Hem.

JOHANNES 18:38

Je brengt de man bij de rechter en de rechter zegt: 'Ik verklaar hem onschuldig.' Daarmee zou de zaak afgedaan moeten zijn. Maar de Joden waren het niet eens met dat vonnis en daarom zetten ze Pilatus onder druk.

Hetzelfde gebeurde bij de Romeinse rechtbanken waarvoor Paulus moest verschijnen. Alle Romeinen die hem ondervroegen, zeiden:

en zij gingen terzijde, spraken met elkaar en zeiden: Deze man doet niets wat dood of boeien verdient. En Agrippa zei tegen Festus: Deze man had losgelaten kunnen worden, als hij zich niet op de keizer had beroepen.

HANDELINGEN 26:31-32

Maar de Joden lieten hun dat niet doen. Om de Joden tevreden te stellen en hun een gunst te bewijzen, hielden ze Paulus gevangengezet. Dit contrast met de Romeinse rechtspraak, die bereid was hem vrij te laten, is dus zowel bij Jezus als bij Paulus aanwezig. Er is hier sprake van een parallelle situatie.

8

De hoop van Israël: Jezus' opstanding

Vers 20:

Om deze reden dan heb ik u bij mij geroepen: om u te zien en met u te spreken, want om de hoop van Israël heb ik deze boeien om.

HANDELINGEN 28:20

Paulus heeft vaak verwezen naar de hoop van Israël wanneer hij zich in verschillende situaties verdedigde. Hij blijft naar de hoop van Israël verwijzen.

In hoofdstuk 24, vers 15:

Ik heb hoop op God — zij zelf verwachten het ook — dat er een opstanding van de doden zal zijn van zowel rechtvaardigen als onrechtvaardigen.

HANDELINGEN 24:15

Er zijn nog verschillende andere verwijzingen naar de Joodse hoop en naar zijn hoop.
Hoofdstuk 26, vers 6:

En nu sta ik hier en word geoordeeld over de hoop op de belofte die door God aan de vaders gedaan is,

HANDELINGEN 26:6

Hij zegt dat dit de belofte is die

die onze twaalf stammen hopen te bereiken door voortdurend, nacht en dag, God te dienen. Om deze hoop, koning Agrippa, word ik door de Joden beschuldigd.

HANDELINGEN 26:7

Ook in hoofdstuk 24, vers 15, in hoofdstuk 23, vers 6, en nu opnieuw in hoofdstuk 28, vers 20, verwijst hij hiernaar als de hoop van Israël. 'Ik sta terecht vanwege de hoop van Israël. Vanwege de hoop van Israël ben ik geboeid.'

Wanneer Paulus 'de hoop van Israël' zegt, spreekt hij over de opstanding van de doden. Dat maakt hij in sommige van die eerdere verwijzingen heel duidelijk. Maar in wezen is het de opstanding van Jezus uit de doden die hem in de problemen heeft gebracht. Zoals ik eerder zei, maakte hij de Sadduceeën inderdaad kwaad door te zeggen:

En Paulus, die wist dat het ene deel bestond uit Sadduceeën en het andere uit Farizeeën, riep in de Raad: Mannenbroeders, ik ben een Farizeeër en zoon van een Farizeeër. Ik word geoordeeld over de hoop en de opstanding van de doden.

HANDELINGEN 23:6

Dat kwam eenvoudigweg doordat de Sadduceeën niet in enige opstanding van de doden geloofden. Maar Paulus gebruikte die uitspraak om verdeeldheid in de Raad te zaaien.

Zijn eigenlijke proces draaide er niet om dat hij in het algemeen in de opstanding van de doden geloofde. Alle Farizeeën geloofden daarin, en zij stonden niet terecht. Het was niet illegaal. Het was binnen het Joodse geloof niet eens ketters om in de opstanding van de doden te geloven, hoewel niet alle Joden daarin geloofden. Het was een aanvaarde mogelijkheid. Maar het ging in het bijzonder om zijn geloof dat Jezus uit de doden was opgestaan. Jezus is de hoop van Israël. Zijn opstanding, het feit dat Hij de Messias is en het feit dat Hij op grond van Zijn opgestane leven aan de rechterhand van God is geplaatst, het Koninkrijk van God waarin Jezus regeert — dat is de hoop van Israël. We zullen dat tweemaal zien in de resterende verzen van Handelingen. Paulus duidt zijn boodschap aan, of Lukas duidt de boodschap van Paulus aan, als een boodschap over het Koninkrijk van God. Dat is de hoop van Israël. Israël hoopte dat de Messias Koning zou worden, en dat is gebeurd door de opstanding van Jezus en Zijn verhoging tot de rechterhand van God. Paulus ziet dus zijn hele boodschap — datgene wat zo omstreden is, datgene waardoor hij in moeilijkheden is gekomen — in feite eenvoudigweg als het vasthouden aan datgene waarop de Joden altijd hebben gehoopt en waarvan de Schriften altijd hebben gezegd dat het zou gebeuren.

9

De Joodse leiders willen Paulus horen

Vers 21:

Maar zij zeiden tegen hem: Wij hebben geen brieven met betrekking tot u uit Judea ontvangen en ook heeft niemand van de broeders die hier gekomen zijn, iets verkeerd over u gemeld of van u gezegd. Maar wij willen wel graag van u horen wat u denkt, want wat deze sekte betreft, is het ons bekend dat ze overal tegengesproken wordt.

HANDELINGEN 28:21-22

Het is opmerkelijk dat zij geen brieven uit Jeruzalem hadden ontvangen, want de mensen in Jeruzalem die probeerden Paulus veroordeeld te krijgen, zouden er ongetwijfeld belang bij hebben gehad dat hij ook na zijn overbrenging naar Rome veroordeeld werd. Je zou denken dat ze brieven zouden hebben gestuurd naar hun metgezellen of hun tegenhangers in Rome, waarin ze zeiden: „Pas op voor die kerel. Hij is gevaarlijk. Probeer hem te doden als je kunt. Wij hebben het hier geprobeerd en het is ons niet gelukt, maar misschien kunnen jullie doen wat ons niet lukte.”

Zulke brieven waren niet verstuurd, of als ze wel verstuurd waren, waren ze daar niet aangekomen. Misschien waren ze aan boord van het schip. Wie zal het zeggen? Maar ze zijn nooit aangekomen, als ze al ooit verstuurd zijn. Of er na dit moment ooit Joden vanuit Jeruzalem naar Rome zijn gekomen en hebben deelgenomen aan het proces tegen Paulus, toen hij voor Nero stond, weten we niet. We hebben geen verslag van dat proces. Maar we weten wel dat deze Joden op dit moment niet op hun hoede waren voor Paulus. Ze zeiden:

We horen graag wat je ervan vindt. We zouden graag jouw ideeën horen.

Ze zeiden:

We hebben gehoord over die sekte van jullie, dat christelijke gedoe, die Weg. We hebben ervan gehoord, maar het enige wat we erover weten, is dat er overal kwaad over wordt gesproken.

Misschien zeggen ze minder dan ze werkelijk weten, want het christelijk geloof bestond al lange tijd in Rome. Minstens vier jaar eerder, en misschien al ongeveer zeven jaar daarvoor, had keizer Claudius de Joden uit Rome verbannen.

Hoogstwaarschijnlijk waren juist deze Joden minder dan tien jaar eerder door de keizer uit Rome verbannen vanwege Jezus, vanwege het christelijk geloof.

Suetonius zegt dat dit gebeurde vanwege rellen en ongeregelde heden die door Chrestus, of rond Chrestus, waren aangewakkerd. Geleerden vatten dat op als een verwijzing naar Christus. We weten dat overal waar Paulus kwam, Joden moeilijkheden veroorzaakten met de christenen en in het bijzonder met Paulus. Maar Paulus was nog niet eens in Rome geweest, en blijkbaar waren de Joden en de christenen zo hevig met elkaar in conflict geraakt dat Claudius eenvoudigweg zei: „Weg met al die mensen uit

Rome. Stuur ze weg.” Daarom waren Priscilla en Aquila oorspronkelijk uit Rome vertrokken en naar Korinthe gegaan. Ze waren inmiddels trouwens weer terug in Rome, maar ze waren vertrokken toen Claudius dat bevel uitvaardigde.

Deze Joden hier waren waarschijnlijk zelf door Claudius uit Rome verbannen, tenzij ze erg jong waren. En dat waren ze waarschijnlijk niet, want ze waren de leiders van de Joden en waren vermoedelijk oude mannen. Ze wisten heel goed dat dit kwam door problemen tussen de Joden en de christelijke gemeenschap. Het kan dus zijn dat ze deden alsof ze minder wisten dan werkelijk het geval was.

Het is mogelijk, en misschien zelfs redelijk, om te veronderstellen dat de Joden hun les hadden geleerd doordat ze uit Rome waren verbannen, en dat ze niet opnieuw moeilijkheden zouden veroorzaken. We zien dat deze Joden Paulus geen moeilijkheden bezorgen. Ze zijn niet tegen hem. Ze willen graag horen wat hij te zeggen heeft. Ze willen zijn argumenten kennen. Ze weten wel van het christelijk geloof, en ze zeggen er niets goeds over. Ze weten dat het problemen heeft veroorzaakt. Er wordt overal kwaad over gesproken. Maar misschien stonden ze er rustiger tegenover. Misschien waren ze gedwongen om er rustiger tegenover te staan, omdat ze niet opnieuw uit Rome verbannen wilden worden. Wie zal het zeggen? Misschien waren ze bereid om met een koeler hoofd te luisteren naar wat Paulus te zeggen had. We zien dat wanneer Paulus inderdaad tot hen spreekt, sommigen van hen geloven wat hij zegt, hoewel anderen dat niet doen, zoals we zullen zien.

10

Het Koninkrijk van God op aarde

Vers 23:

En nadat zij voor hem een dag vastgesteld hadden, kwamen er velen naar de plaats waar hij verbleef. Hij legde het Koninkrijk van God aan hen uit en getuigde ervan, en hij probeerde hen, van 's morgens vroeg tot de avond toe, zowel uit de Wet van Mozes als uit de Profeten, te bewegen tot het geloof in Jezus.

HANDELINGEN 28:23

— ze maakten een afspraak waarop hij tot hen zou spreken —

Hij had één volle dag met hen, van 's morgens tot 's avonds. Die hele tijd besteedde hij eraan om vanuit de Wet en de Profeten uit te leggen wat die over Jezus zeggen, en om hun plechtig het Koninkrijk van God te verkondigen en daarvan te getuigen. Er staat niet wat hij over het Koninkrijk van God zei. Maar wat wij denken dat hij erover zei, zal sterk samenhangen met wat wij denken dat het Koninkrijk van God is. Helaas bestaan er in de gemeente zeer veel opvattingen over het Koninkrijk van God. Hoewel dit het voornaamste onderwerp is waarover Jezus en de apostelen predikten, bestaat er binnen de gemeente nog steeds verwarring over. Veel mensen denken dat het Koninkrijk van God gewoon een verwijzing naar de hemel is. Ze denken dat het de plaats is waar we naartoe gaan wanneer we sterven: als we christenen zijn, gaan we naar het Koninkrijk. Maar dat past beslist niet bij de manier waarop er in de Bijbel over wordt gesproken. Jezus sprak over het Koninkrijk als iets wat lijkt op een klein mosterdzaadje dat uitgroeit tot een grote boom, of op wat zuurdesem dat in een klomp deeg wordt gedaan, of op een akker waarop tarwe en onkruid naast elkaar opgroeien. Zeker geen van die dingen beschrijft de hemel of een leven na de dood.

Daniël had in hoofdstuk 2 van Daniël over het Koninkrijk van God gesproken als over een steen die het beeld aan zijn voeten raakt en uitgroeit tot een grote berg die de aarde vult. Daniël had het Koninkrijk van God dus beschreven als een aards verschijnsel dat

de aarde vult, en Jezus ontkende dat helemaal niet. Jezus zei beslist tegen Pilatus in Johannes 18:36:

Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld. Als Mijn Koninkrijk van deze wereld was, zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik niet aan de Joden overgeleverd zou worden, maar nu is Mijn Koninkrijk niet van hier.

JOHANNES 18:36

Maar zeggen dat het niet van deze wereld is, wil niet zeggen dat het zich op een andere planeet of op een andere plaats bevindt. Wij zijn tenslotte niet van deze wereld, maar we zijn wel in de wereld.

Zijn Koninkrijk was niet van deze wereld. Toch was het werkelijk in de wereld, want Hij had eerder tegen de Farizeeën gezegd:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

Het Koninkrijk is geen hemels maar een aards verschijnsel, want Jezus zei:

Hij zei tegen hen: Wanneer u bidt, zeg dan: Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd. Uw Koninkrijk kome. Uw wil geschiede, zoals in de hemel, zo ook op de aarde.

LUKAS 11:2

Het Koninkrijk is niet een plaats waar wij naartoe gaan. Het is iets wat komt. Waar? Het heeft tot gevolg dat Gods wil op aarde wordt gedaan zoals in de hemel. Het is dus duidelijk dat het niet erg logisch is om het Koninkrijk gelijk te stellen aan de hemel.

11

Israël als Gods oorspronkelijke Koninkrijk

Maar we weten natuurlijk uit het Oude Testament dat Israël het Koninkrijk van God was. Zij waren Gods Koninkrijk. Dat is wat Hij tegen hen zei toen Hij hen bij de berg Sinaï als volk vestigde:

Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij. U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken.

EXODUS 19:5-6

Het volk Israël was dus Gods volk, Gods Koninkrijk. Hij was de Koning. Zij waren het volk, Zijn volk, Zijn onderdanen op aarde.

In de tijd van de richters kwamen de Israëlieten in de verleiding om enkele richters als koning aan te stellen. Tegen Gideon bijvoorbeeld zeiden ze:

Toen zeiden de mannen van Israël tegen Gideon: Heers over ons, u zowel als uw zoon en uw kleinzoon, want u hebt ons uit de hand van Midian verlost.

RICHTEREN 8:22

Gideon zei:

Maar Gideon zei tegen hen: Ik zal niet over u heersen en ook mijn zoon zal niet over u heersen: de HEERE zal over u heersen.

RICHTEREN 8:23

Israël was Gods Koninkrijk. Zij waren Zijn Koninkrijk. Hij was hun Koning. Ze hadden geen aardse koning nodig, want ze hadden een Koning in de hemel Die over hen regeerde terwijl zij op aarde waren. Later kwamen ze naar Samuel en zeiden:

Zij zeiden tegen hem: Zie, u bent oud geworden en uw zonen gaan niet in uw wegen. Stel daarom een koning over ons aan om ons leiding te geven, zoals alle volken.

1 SAMUEL 8:5

God was niet blij met die beslissing. Hij kwam hun erin tegemoet. Hij zei:

Maar de HEERE zei tegen Samuel: Geef gehoor aan de stem van het volk in alles wat zij tegen u zeggen; want zij hebben ú niet verworpen, maar Míj hebben zij verworpen, dat Ik geen Koning over hen zou zijn.

1 SAMUEL 8:7

God wilde hun enige Koning zijn. Zij waren een volk op aarde met een Koning in de hemel, een Koninkrijk uit de hemel, een Koninkrijk dat niet van de wereld was, maar wel in de wereld. Hun positie als het Koninkrijk van God werd echter onderbroken doordat ze Hem verwierpen. Uiteindelijk werden ze naar Babylon weggevoerd, en daarna waren ze nooit meer een soeverein volk.

Na de Babylonische ballingschap keerden sommigen van hen terug. Ze bouwden hun tempel en vormden een volk, maar ze waren niet soeverein. Ze stonden onder de Perzen, daarna onder de Grieken en vervolgens onder de Romeinen. Daarna werden ze onder de Romeinen als volk vernietigd. Na de Babylonische ballingschap was Israël dus nooit meer een soeverein volk onder God. Ze waren een overblijfsel van mensen die God aanbaden, maar God had beloofd dat Hij het Koninkrijk voor Israël zou herstellen.

Dit was de hoop van de Joden. Daarom zeiden de discipelen vlak voordat Jezus opsteeg:

Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen?

HANDELINGEN 1:6

Dat was de Joodse hoop: dat Israël opnieuw het Koninkrijk van God op aarde zou mogen zijn.

12

Het Koninkrijk gegeven aan een nieuw volk

Maar uiteindelijk zei Jezus tegen de Joden aan het einde van de gelijkenis van de wijnbouwers en de wijngaard, in Mattheüs 21, volgens mij vers 43:

Daarom zeg Ik u dat het Koninkrijk van God van u weggenomen zal worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt.

MATTHEÛS 21:43

Met andere woorden, het Koninkrijk van God zou nog steeds een volk van Gods mensen zijn, maar het wordt van Israël afgenomen. Het wordt van jullie afgenomen en aan een ander volk gegeven dat de vruchten van het Koninkrijk zal voortbrengen.

Natuurlijk zegt Petrus ons in 1 Petrus 2, vers 9 en 10 — hij schrijft aan christenen:

Maar u bent een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilig volk, een volk dat God Zich tot Zijn eigendom maakte; opdat u de deugden zou verkondigen van Hem Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht, u, die voorheen geen volk was, maar nu Gods volk bent; u, die zonder ontferming was, maar nu in ontferming aangenomen bent.

1 PETRUS 2:9-10

Alle termen die in het Oude Testament feitelijk op het volk Israël werden toegepast, past Petrus toe op de gemeente.

Het woord gemeente zelf werd in het Oude Testament zelfs op Israël toegepast. Het Griekse woord voor gemeente is ekklesia. In het Oude Testament werd dit in de Septuaginta vaak gebruikt als aanduiding voor de gemeente van Israël. Zij waren de vergadering van Jahweh. Zij waren degenen die eruit geroepen waren. Maar de eerste christenen begonnen zichzelf met die naam aan te duiden. Zij waren het nieuwe Israël. Zij waren de nieuwe ekklesia. En dus vormen degenen die zich aan God onderwerpen en Hem als Koning op aarde eren, Zijn Koninkrijk. Maar Jezus is natuurlijk als Koning aangesteld, en nu wordt het Koninkrijk bepaald door degenen die Zijn koningschap erkennen. Hij is Koning aan de rechterhand van God. Hij heeft plaatsgenomen op Zijn troon, of op de troon van Zijn Vader. Dat zegt Hij in Openbaring 3, vers 21:

Wie overwint, zal Ik geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik overwonnen heb, en Mij met Mijn Vader op Zijn troon gezet heb.

OPENBARING 3:21

13

Christus regeert en overwint Zijn vijanden

Jezus zit op de troon, en Paulus zegt in 1 Korinthe 15:

Want Hij moet Koning zijn, totdat Hij alle vijanden onder Zijn voeten heeft gelegd.

1 KORINTHE 15:25

Hoe worden Zijn vijanden onder Zijn voeten gelegd? Voornamelijk door bekering. Paulus spreekt er in 2 Korinthe, volgens mij in hoofdstuk 2, over dat wij de vruchten van Christus' triomf zijn. In de uitleg die Paulus hier volgens de spreker geeft, heeft Christus ons overwonnen en worden wij als gevangenen meegevoerd in Zijn triomftocht. Wij hebben ons natuurlijk vrijwillig gevangen laten nemen. Wij hebben ons vrijwillig aan Zijn heerschappij onderworpen, maar nu zijn wij van Hem. Eerst stonden wij aan de andere kant. Nu zijn wij naar Zijn kant overgekomen.

Zijn Koninkrijk groeit ten koste van het koninkrijk van de duisternis. Er zijn twee koninkrijken met elkaar in strijd: dat van God en dat van de duivel. Daarom zeiden ze, toen Jezus demonen uitdreef:

Maar de Farizeeën hoorden dit en zeiden: Deze drijft de demonen alleen maar uit door Beëlzebul, de aanvoerder van de demonen.

MATTHEÛS 12:24

en zei Hij:

Maar als Ik door de Geest van God de demonen uitdrijf, dan is het Koninkrijk van God bij u gekomen.

MATTHEÛS 12:28

Er is een koninkrijk van satan, dat niet zou kunnen standhouden als satan satan uitdreef. En er is een Koninkrijk van God dat gekomen is en zichtbaar werd in het uitdrijven van demonen, zoals Jezus zei, door de Geest van God.

Het beeld dat de Bijbel van het Koninkrijk geeft, is dat Jezus een beweging begon waarin Hij de soevereine Heerser is. Hij is de Koning. God zei tegen Israël bij de berg Sinai:

Nu dan, als u nauwgezet Mijn stem gehoorzaamt en Mijn verbond in acht neemt, dan zult u uit alle volken Mijn persoonlijk eigendom zijn, want heel de aarde is van Mij. U dan, u zult voor Mij een koninkrijk van priesters en een heilig volk zijn. Dit zijn de woorden die u tot de Israëlieten moet spreken.

EXODUS 19:5-6

en in zekere zin zegt Jezus hetzelfde tegen Zijn discipelen:

Jezus dan zei tegen de Joden die in Hem geloofden: Als u in Mijn woord blijft, bent u werkelijk Mijn discipelen,

JOHANNES 8:31

en Zijn discipelen zijn Zijn onderdanen. De discipelen vormen gezamenlijk Gods Koninkrijk.

14

De groei van het Koninkrijk en het ware Israël

Dit Koninkrijk begon, zoals Daniël zei, klein als een steen, maar het groeit uit tot een grote berg die de aarde vult. Jezus gebruikte ook het beeld van een mosterdzaadje: het begint klein en wordt groot. Het idee is dat Jezus, toen Hij hier was, maar een kleine groep volgelingen had. Maar die is in de afgelopen tweeduizend jaar enorm groot

geworden. Het Koninkrijk verspreidt zich door evangelisatie. Het verspreidt zich door het stichten van gemeenten. Het verspreidt zich doordat alle volken tot discipelen worden gemaakt, en zo breidt Zijn Koninkrijk zich uit.

Daarom ontweek Hij de vraag een beetje toen de discipelen zeiden:

Zij dan die samengekomen waren, vroegen Hem: Heere, zult U in deze tijd voor Israël het Koninkrijk weer herstellen?

HANDELINGEN 1:6

Maar Hij zei:

maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult Mijn getuigen zijn, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.

HANDELINGEN 1:8

Hij zei het niet met zoveel woorden, maar zo zou het Koninkrijk worden hersteld voor het ware Israël, het ware overblijfsel van Israël, en voor de heidenen die God onder hen op de olijfboom heeft laten enten.

De olijfboom was Israël, zoals Paulus zegt in Romeinen 11:16 en de daaropvolgende verzen, en de ongelovige Joden zijn van de boom verwijderd. Zij maken niet langer deel uit van Israël. Maar de gelovige Joden zijn takken die aan de boom zijn gebleven. Het overblijfsel van Israël nam Christus aan en bleef het ware Israël. In zekere zin is het overblijfsel altijd het ware Israël geweest, zelfs in de tijd van het Oude Testament.

In het Oude Testament werd er op twee manieren over Israël gesproken. Er was het overblijfsel dat trouw was en dat in feite was wat heel het volk in beginsel of in theorie hoorde te zijn. Daarnaast was er het etnische volk, dat een groot deel van de tijd voornamelijk uit aanbidders van Baäl en Molech bestond. Er was altijd een overblijfsel, zeventuizend mensen die hun knie niet voor Baäl hadden gebogen en die het ware Israël waren. In de tijd van Jezus herkenden zij de Messias, werden zij Zijn

volgelingen en werden zij het trouwe overblijfsel. De rest werd, zoals Paulus zegt, van de boom afgehakt. Zij maken er niet langer deel van uit. Maar heidenen zijn door geloof op de boom geënt.

We hebben dus een Israël dat bestaat uit gelovige Joodse takken en gelovige heidense takken. Wanneer je die in één organisme samenbrengt, is dat hetzelfde organisme waarover Jezus sprak toen Hij zei:

Ik ben de Wijnstok, u de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht, want zonder Mij kunt u niets doen.

JOHANNES 15:5

Vergeet niet dat het Koninkrijk aan een volk werd gegeven om de vruchten ervan voort te brengen.

Dit is van Exodus tot het einde van de Bijbel het thema van het Koninkrijk van God. Dit zijn de zaken van het Koninkrijk waarover Paulus de hele dag met hen sprak. Daarbij wees hij er ook op dat Jezus die Koning is en liet hij vanuit de Wet en de Profeten zien dat Jezus de gezalfde Koning is. De gevolgen daarvan hebben dus te maken met Zijn Koninkrijk, dat Paulus verkondigde en waarvan hij hoopte dat zij er deel van zouden gaan uitmaken.

15

Geloof, ongeloof en Jesaja's waarschuwing

Vers 24:

En sommigen lieten zich wel overtuigen door wat er gezegd werd, maar anderen geloofden niet.

HANDELINGEN 28:24

Zoals gewoonlijk denken sommigen in de groep dat hij gelijk heeft en anderen dat hij geen gelijk heeft. Degenen die wel geloofden, werden naar we aannemen deel van dat Koninkrijk. We nemen aan dat zij gedoopt werden en deel van de beweging werden.

En zij waren het niet met elkaar eens en zij gingen uiteen nadat Paulus dit ene woord gezegd had: Terecht heeft de Heilige Geest door Jesaja, de profeet, tegen onze vaders gezegd:

HANDELINGEN 28:25

en dit woord was voornamelijk gericht tot het ongelovige deel. Sommigen geloofden hem, maar anderen niet. Zijn laatste uithaal bij het afscheid was grotendeels gericht tot degenen die zijn getuigenis niet geloofden. Hij zei:

Ga naar dit volk toe en zeg: Met het gehoor zult u horen, maar beslist niet begrijpen, en ziende zult u zien, maar beslist niet opmerken, want het hart van dit volk is vet geworden en zij hebben met de oren slecht gehoord, en hun ogen hebben zij dichtgedaan, opdat zij niet op enig moment met de ogen zouden zien en met de oren horen en met het hart begrijpen, en zij zich zouden bekeren en Ik hen zou genezen.

HANDELINGEN 28:26-27

Er zit een element van ironie in deze uitspraak. Het staat in Jesaja hoofdstuk 6. Het wordt tamelijk vaak aangehaald in het Nieuwe Testament. Jezus haalde het aan toen de discipelen in Mattheüs 13, Markus 4 en de parallelle passage in Lukas 8 naar Hem toe kwamen en zeiden:

En de discipelen kwamen naar Hem toe en zeiden tegen Hem: Waarom spreekt U tot hen door gelijkenissen?

MATTHEÛS 13:10

Hij zei:

Het is jullie, de discipelen, gegeven de geheimenissen van het Koninkrijk te kennen, maar hun is dat niet gegeven.

In hen wordt de profetie van Jesaja vervuld. Hij haalt precies deze passage aan:

Ze hebben ogen, maar zien of doorzien het niet. Ze hebben oren, maar horen of begrijpen het niet.

Zo voorkomen zij dat ze gaan geloven en genezen of bekeerd worden.

De verantwoordelijkheid ligt werkelijk bij henzelf. Het is alsof er gezegd wordt: „God verhoede dat zij genezen zouden willen worden.” Dat is een sarcastische suggestie. Zij zouden genezen kunnen worden, maar dat is natuurlijk wel het laatste wat zij zouden willen. Daarom moeten zij hun oren sluiten en hun ogen bedekken, zodat zij niet zien, horen en begrijpen.

Dit is het laatste wat deze Joodse leiders van Paulus hoorden. Er volgt iets meer dan alleen het citaat, want hij geeft er commentaar op. Hij zegt:

Laat het u dan bekend zijn dat de zaligheid van God aan de heidenen gezonden is, en die zullen luisteren.

HANDELINGEN 28:28

En nadat hij dit gezegd had, gingen de Joden weg, heftig onder elkaar redetwistend.

HANDELINGEN 28:29

Sommigen waren het ermee eens en anderen niet. Zelfs toen zij vertrokken, waren zij nog steeds met elkaar aan het redetwisten. Lukas lijkt te suggereren dat zij, nadat ze het gebouw uit waren, er nog steeds hevig over aan het redetwisten waren. Hoe dat is afgelopen, weten we niet.

16

Paulus' huisarrest en de gevangenisbrieven

En Paulus bleef twee volle jaren in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen die naar hem toe kwamen.

HANDELINGEN 28:30

Hoe hij de huur betaalde, weten we niet. Maar Paulus leefde uit geloof wanneer hij niet kon werken. Misschien werkte hij wel. De Romeinen hebben hem misschien toegestaan tenten te maken, daarmee in zijn levensonderhoud te voorzien en zijn eigen huur te betalen. Dat is mogelijk. Of misschien ontving hij giften, omdat hij als gevangene mogelijk beperkt was in zijn werk.

We weten dat Paulus vanuit de gevangenis Filippenzen schreef, waarschijnlijk tijdens deze gevangenschap in Rome. Tegen de Filippenzen vermeldt hij:

Ze hadden hem eerder, toen hij in Thessalonica was, meer dan eens een gift gestuurd en hem onlangs opnieuw een gift doen toekomen, nu hij in Rome was.

Dat is wat in het laatste deel van Filippenzen 4 besproken wordt. Hij bedankt hen voor de gift. Mogelijk betaalde hij zo zijn huur, misschien met bijdragen die mensen zoals de Filippenzen hem stuurden. We weten dat hij er enkele ontving, omdat hij dat vermeldt.

Tijdens deze gevangenschap schreef Paulus wat wij de gevangenisbrieven noemen. Ik spreek hier vanuit de traditionele opvatting. Algemeen wordt aangenomen dat Paulus deze brieven tijdens zijn eerste gevangenschap in Rome schreef. Het gaat om Efeze, Filippenzen, Kolossen en Filemon. Filemon is geschreven aan een persoon die in Kolosse woonde. Kolossen en Filemon gingen dus naar dezelfde bestemming.

Sommige mensen denken dat Efeze niet alleen aan de gemeente van Efeze is geschreven, maar mogelijk een rondzendbrief was voor de gemeenten van Asia. De reden daarvoor is dat er handschriften van Efeze bestaan waarin Efeze niet genoemd wordt in vers 1 van hoofdstuk 1. Als je in je Bijbel naar Efeze 1:1 kijkt, zegt hij:

Paulus, een apostel van Jezus Christus door de wil van God, aan de heiligen en gelovigen in Christus Jezus die in Efeze zijn:

EFEZE 1:1

Maar in sommige handschriften staan in de Engelse vertaling niet de woorden 'in Ephesus', maar alleen 'all the saints'. Sommigen denken dat Efeze met de stad Efeze geassocieerd is geraakt en dat iemand later de woorden 'in Ephesus' heeft toegevoegd, omdat de brief daar terechtgekomen en bewaard gebleven was. Maar misschien was het een algemenere brief. Efeze bevat geen persoonlijke groeten of iets dergelijks, en dat is ongebruikelijk. Het kan dus een algemene brief aan alle gemeenten in Asia zijn geweest.

17

Waar de gevangenisbrieven zijn geschreven

Hoe dan ook, de algemene opvatting is dat deze brieven vanuit Rome geschreven zijn. Ik zeg dat dit de algemene opvatting is, omdat sommigen het daar niet mee eens zijn. Sommigen denken dat de gevangenisbrieven in werkelijkheid door Paulus vanuit Caesarea zijn geschreven, toen hij daar twee jaar gevangenzat. In al deze brieven vermeldt hij dat hij een gevangene was. Daarom worden ze gevangenisbrieven genoemd. Hij zegt niet precies waar hij gevangenzat.

Het bewijsmateriaal in Filippenzen lijkt erop te wijzen dat hij in Rome gevangenzat. In Filippenzen 1:13 zegt hij dat door zijn gevangenschap:

zodat in het hele gerechtsgebouw en aan alle overigen bekend is geworden dat ik een gevangene ben om Christus' wil,

FILIPPENZEN 1:13

De gebruikte Engelse vertaling geeft dit weer als een verwijzing naar de pretoriaanse garde.

Zijn getuigenis in de gevangenis heeft de pretoriaanse garde bereikt, die normaal gesproken met Rome in verband zou worden gebracht. Ook doet Paulus in Filippenzen, hoofdstuk 4, de groeten. In hoofdstuk 4, vers 22, zegt hij:

Al de heiligen groeten u en vooral die van het huis van de keizer zijn.

FILIPPENZEN 4:22

Caesar woonde in Rome, en zijn huishouding was daar waarschijnlijk ook. Er wordt op gewezen dat er in Caesarea een pretoriaanse garde was en dat met de huishouding van Caesar misschien gewoon leden van zijn bestuur worden bedoeld. Maar de natuurlijkste uitleg is dat Paulus Filippenzen vanuit Rome heeft geschreven. En als dat voor Filippenzen geldt, dan waarschijnlijk ook voor Efeze en Kolossenzen.

N. T. Wright en enkele anderen geloven dat Kolossenzen misschien geschreven is tijdens een gevangenschap in Efeze waarover we niets lezen. Waarom zouden we dat denken? Paulus vermeldt in 2 Korinthe dat hij dikwijls gevangenzat. Hij heeft vaak gevangengezeten. Niet al die gevangenschappen staan in Handelingen opgetekend. Omdat hij drie jaar in Efeze was, wordt gedacht dat hij daar misschien gevangengezeten heeft. Daar zei hij immers dat hij tegen wilde dieren had gevochten en aan zijn leven wanhoopte. Hij werd in Efeze ontzettend vervolgd. Misschien heeft hij daar enige tijd in de gevangenis doorgebracht. Sommigen denken dat hij van daaruit de boeken Kolossenzen en Filemon heeft geschreven.

Waarom? Alleen omdat Onesimus, de slaaf van Filemon, uit Kolosse was weggelopen en Paulus was tegengekomen. Er wordt geopperd dat, als hij helemaal naar Rome was gegaan en Paulus daar gevangenzat toen Onesimus kwam, de kans heel klein zou zijn geweest dat Onesimus in zo'n grote stad toevallig de man zou tegenkomen die zijn meester Filemon tot Hem had geleid. Maar door de voorzienigheid kan het gebeurd zijn.

Bovendien spreekt Paulus over Epafras, de boodschapper uit Kolosse, die kwam en weer naar Kolosse terugging. Hij kwam niet naar Efeze, maar naar de plaats waar Paulus zich bevond. Er wordt heel wat heen en weer gereisd. De gedachte is dat zoveel reizen tussen Kolosse en Rome wel erg veel reizen zou betekenen, maar dat dit tussen Kolosse en Efeze heel natuurlijk zou zijn. Ze liggen allebei in Asia. Daarom denken sommigen, en N. T. Wright is een van hen, dat Paulus in elk geval Kolossenzen en Filemon vanuit Efeze heeft geschreven.

Een ander punt is dat Paulus tegen Filemon, die in Kolosse is, zegt dat hij hoopt vrijgelaten te worden en naar hem toe te komen. Hij zegt:

En maak tevens voor mij een plaats gereed waar ik kan verblijven, want ik hoop door uw gebeden aan u geschonken te worden.

FILEMON 1:22

Toen Paulus in Rome was, is het niet waarschijnlijk dat hij ooit van plan was om naar Asia terug te gaan en Kolosse nog eens te bezoeken. Maar toen hij in Efeze was, kan hij dat van plan zijn geweest.

Dit zijn geen buitengewoon belangrijke zaken. Het enige wat ik zeg, is dat er verschillende theorieën bestaan over waar Paulus was toen hij zijn gevangenisbrieven schreef. Zat hij in Caesarea gevangen? Zat hij in Efeze gevangen, of in Rome? De oude, gevestigde traditie zegt dat het in Rome was en dat het om de gevangenschap ging waarover we aan het einde van Handelingen lezen.

18

Het slot van Handelingen gedateerd

Daar lezen we:

En Paulus bleef twee volle jaren in zijn eigen gehuurde woning, en ontving allen die naar hem toe kwamen. Hij predikte het Koninkrijk van God en gaf onderwijs over de Heere Jezus Christus, met alle vrijmoedigheid, ongehinderd.

HANDELINGEN 28:30-31

De Romeinen lieten hem dus openlijk prediken. Niemand hield hem tegen. Hij stond onder huisarrest. Hij was tenslotte een gevangene, maar hij verbleef in zijn eigen huis. Ongetwijfeld was er voortdurend een soldaat bij hem, maar hij kon iedere gast ontvangen die hij wilde. Het is duidelijk dat hij de Joodse leiders een hele dag bij zich heeft gehad. Waarschijnlijk heeft hij in die periode nog veel meer gasten ontvangen. Iedere keer dat hij dat deed, predikte hij het Koninkrijk van God en de dingen die met Jezus Christus te maken hadden.

Die twee jaar brengen ons vrijwel zeker bij het tijdstip waarop Lukas dit schreef. Zoals ik in onze inleiding zei, denken sommige mensen dat Handelingen later geschreven is. Maar als Lukas Handelingen na de dood van Paulus had geschreven, zou hij de dood van Paulus beslist hebben opgetekend. Men denkt dat Paulus in het jaar 67 na Christus samen met Petrus in Rome is gestorven. Nero pleegde in het jaar 68 zelfmoord. Paulus en Petrus kunnen dus niet later dan het jaar 68 gestorven zijn, want Nero liet hen doden en stierf datzelfde jaar zelf.

Maar Paulus kwam in het jaar 60 na Christus in Rome aan. Dat kan met een behoorlijke mate van zekerheid worden berekend. Als hij daar twee jaar in zijn eigen huis verbleef, was het aan het einde van die periode het jaar 62 na Christus. Als hij daar langer dan twee jaar was gebleven, wist Lukas daar niets van, anders zou hij dat hebben gezegd. Als hij daar bijvoorbeeld drie jaar was geweest, zou Lukas niet zeggen dat hij daar twee jaar was. Hij zou zeggen dat hij daar drie jaar was. Twee jaar is duidelijk de uiterste periode waarvan Lukas weet heeft. Als hij van een langere periode

had geweten, zou hij die hebben vermeld. Hij zou het niet tot twee jaar hebben beperkt. Toch kan het niet zo zijn dat Lukas dit schreef voordat die twee jaar voorbij waren, want dan zou hij dat evenmin hebben geweten. Hij zou niet hebben geweten dat het twee jaar zou gaan duren.

Het lijkt erop dat deze uitspraak over de twee jaar een nauwkeurige aanwijzing vormt voor het tijdstip waarop Lukas dit schreef: 62 na Christus. Dat betekent dat het evangelie van Lukas eerder geschreven is, want dit was zijn tweede boek. We beschikken dus duidelijk over vroege verslagen. 62 na Christus is behoorlijk vroeg. Paulus leefde nog.

19

Waarom Lukas Paulus' proces niet vermeldt

Lukas vertelt ons niet hoe het met Paulus is afgelopen. Bedenk dat Paulus, wanneer het boek Handelingen eindigt, op zijn proces voor Nero wacht. Er is een kleine kans dat hij ter dood gebracht zal worden als Nero in een slechte bui is, of dat hij vrijgelaten zal worden als Nero bij deze gelegenheid rechtvaardig is. Nero was dat soms wel en soms niet. Het leven van Paulus en zijn vooruitzichten zijn dus zeer onzeker op het moment waarop dit boek eindigt. Dat is nog een reden om er vrijwel zeker van te zijn dat Lukas dit niet na het proces van Paulus heeft geschreven, want dan zou hij ons de afloop hebben verteld. Hij besteedt de laatste helft van zijn boek aan Paulus en het laatste kwart ervan aan de processen van Paulus. Van de lezer wordt beslist verwacht dat hij zich afvraagt: „Hoe is dit afgelopen?” We hebben de ene frustratie na de andere gehad. Felix had hem moeten vrijlaten, maar vervolgens laat Felix hem gevangenzitten. Festus had hem moeten vrijlaten, maar vanwege zijn beroep op de keizer moet hij naar Rome. De lezer wil wanhopig graag weten wat er uiteindelijk met Paulus is gebeurd. Lukas vertelt het ons niet. Dat kan alleen maar zijn omdat Lukas het zelf niet wist op het moment waarop dit werd geschreven.

Maar het is duidelijk dat hij dit zeer optimistisch schreef. Hij zegt dat Paulus tot iedereen predikte. Hij was vrij om te prediken. Niemand hield hem tegen. Het is een heel opgewekt soort einde, in plaats van een somber einde. Dit wijst er ook op dat Nero nog niet was begonnen met zijn afschuwelijke vervolging van de gemeente in Rome,

die in 64 begon. Dat is nog een aanwijzing dat dit vóór die tijd werd geschreven. Als Nero op christenen joeg en zij zich schuilhielden, en Lukas onder die omstandigheden schreef terwijl Paulus nog leefde, zou je verwachten dat daar iets van terug te vinden was. In plaats daarvan heeft het boek dit nogal vrolijke, positieve, optimistische einde.

20

Paulus' vrijlating, reizen en marteldood

Elders in de Schrift zijn er aanwijzingen dat Paulus inderdaad voor Nero heeft gestaan, uit de gevangenis is vrijgelaten en opnieuw op reis is gegaan. Die aanwijzingen komen grotendeels uit het boek 2 Timotheus, het laatste boek dat Paulus tijdens zijn leven schreef. Zijn allerlaatste boek was 2 Timotheus, en daarin noemt hij tegenover Timotheus bepaalde dingen uit zijn verleden waarvan Timotheus op de hoogte was, maar waarvan wij niet noodzakelijkerwijs op de hoogte zijn. Hij vermeldt dat hij naar Neapolis ging en dat hij ergens anders heen ging. Hij liet Timotheus in Efeze achter en Titus werd op Kreta achtergelaten. We lezen nergens dat Paulus ooit als zendeling naar Kreta ging, alleen als gevangene. Hij liet Titus daar beslist niet achter tijdens zijn reis per schip naar Rome.

In de pastorale brieven, dat zijn Timotheus en Titus, worden plaatsen genoemd waar Paulus was en dingen die hij daar deed, terwijl we in het boek Handelingen geen enkel bewijs hebben dat Paulus daar ooit is geweest. Dat betekent dat er later nog andere reizen moeten zijn geweest.

Tegen het einde van 2 Timotheus doet hij in 2 Timotheus 4:16 deze uitspraak:

Bij mijn eerste verdediging was er niemand die mij bijstond, maar zij hebben mij allen verlaten. Moge het hun niet toegerekend worden.

2 TIMOTHEÛS 4:16

Hij schrijft vanuit de gevangenis. Wanneer hij 2 Timotheus schrijft, noemt hij zichzelf opnieuw een gevangene. Hij is geboeid, dus hij is een gevangene. Volgens de traditie is dit zijn tweede gevangenschap in Rome. Handelingen weet daar niets van, want dat

boek werd te vroeg geschreven om ervan te kunnen weten. Het boek Handelingen eindigt met de eerste gevangenschap van Paulus in Rome.

Paulus zit in de gevangenis wanneer hij 2 Timotheus schrijft, maar hij spreekt over een eerdere verdediging. Hij had al eerder terechtgestaan, waarschijnlijk tijdens zijn eerste verhoor voor Nero. Dat wordt niet in Handelingen opgetekend, maar vond plaats na het einde van het boek Handelingen. Hij zegt:

Bij mijn eerste verdediging stond niemand me bij, maar iedereen liet me in de steek. Ik hoop dat het hun niet wordt aangerekend. Maar de Heer stond me bij en gaf me kracht, zodat ik de boodschap volledig kon verkondigen en alle niet-Joden haar konden horen. En ik werd gered uit de muil van de leeuw.

Hij zegt dat hij bij zijn eerste proces uit de muil van de leeuw werd verlost. Dat wijst er beslist op dat hij werd vrijgesproken en vrijgelaten. De muil van de leeuw kan een beeld zijn voor Nero, als een leeuw die hem had kunnen vernietigen en verslinden. Of hij heeft het er misschien over dat hij letterlijk voor de leeuwen werd geworpen. Als Nero hem had veroordeeld, had hij heel goed terecht kunnen komen tussen de gladiatoren en anderen die tegen wilde dieren moesten vechten. Hij had heel goed op die manier kunnen sterven.

Hoe dan ook spreekt Paulus in 2 Timotheus over een eerder proces waarin hij werd verlost. De meeste conservatieve wetenschappers menen dat dit betekent dat Paulus na het einde van het boek Handelingen inderdaad voor Nero heeft gestaan, werd vrijgesproken en nog meer reizen heeft gemaakt. In die tijd liet hij Timotheus in Efeze achter, liet hij Titus op Kreta achter en ging hij naar enkele andere plaatsen die in de pastorale brieven worden genoemd. Later werd hij opnieuw gevangengenomen, toen Nero de gemeente officieel begon te vervolgen. Paulus werd gearresteerd en gevangengezet en is daar volgens de traditie niet levend uitgekomen. Hij werd daarentegen terechtgesteld door onthoofding. Dit zijn zeer goed onderbouwde overleveringen uit de vroege kerk.

Hoewel het boek Handelingen ons niet helemaal zo ver meeneemt in het leven van Paulus, lijkt het erop dat Paulus na het einde van het boek Handelingen misschien nog vijf jaar heeft geleefd. In die tijd onderging hij twee processen. Na het eerste werd hij

vrijgelaten en kon hij verder reizen. Het tweede vond plaats nadat hij 2 Timotheüs had geschreven en leidde tot zijn marteldood.

Deze laatste hoofdstukken van Handelingen zijn grotendeels een studie van Paulus. We zien dat het boek Handelingen eindigt met de getuige van Christus die in Rome het Koninkrijk van God verkondigt. De historische verhalende gedeelten van het Nieuwe Testament begonnen met een getuige, Johannes de Doper, die het Koninkrijk van God verkondigde. Daarna verkondigde Jezus het Koninkrijk van God, en vervolgens verkondigden de apostelen het Koninkrijk van God. Nu eindigt het historische verslag van het Nieuwe Testament met Paulus die het Koninkrijk van God verkondigt. We zien dat het hele historische verhaal, vanaf het begin van de bediening van Johannes de Doper tot aan het einde van de opgetekende bediening van Paulus, wordt omsloten door dit ene thema: het Koninkrijk van God. Dit is duidelijk iets wat de voornaamste boodschap van het christelijk geloof is.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Handelingen 28:11
- Handelingen 28:12
- Handelingen 28:13
- Handelingen 28:14
- Handelingen 28:15
- Mattheüs 25:1
- 1 Thessalonicenzen 4:16-17
- Handelingen 28:16
- Handelingen 28:17
- Handelingen 28:18-19
- Handelingen 3:13
- Johannes 18:38
- Handelingen 26:31-32
- Handelingen 28:20
- Handelingen 24:15

- Handelingen 26:6
- Handelingen 26:7
- Handelingen 23:6
- Handelingen 28:21-22
- Handelingen 28:23
- Johannes 18:36
- Mattheüs 12:28
- Lukas 11:2
- Exodus 19:5-6
- Richteren 8:22
- Richteren 8:23
- 1 Samuel 8:5
- 1 Samuel 8:7
- Handelingen 1:6
- Mattheüs 21:43
- 1 Petrus 2:9-10
- Openbaring 3:21
- 1 Korinthe 15:25
- Mattheüs 12:24
- Johannes 8:31
- Handelingen 1:8
- Johannes 15:5
- Handelingen 28:24
- Handelingen 28:25
- Handelingen 28:26-27
- Mattheüs 13:10
- Handelingen 28:28
- Handelingen 28:29
- Handelingen 28:30
- Efeze 1:1
- Filippenzen 1:13
- Filippenzen 4:22
- Filemon 1:22
- Handelingen 28:30-31

- 2 Timotheüs 4:16

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.